

Briuselis, 2026 m. balandžio 24 d.
(OR. en)

8367/26

Tarpinstitucinės bylos:
2025/0381 (COD)
2025/0382 (COD)
2025/0383 (COD)

EF 121
ECOFIN 494
CODEC 708
ECB

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: Pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas dėl rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinio
– Politiniai debatai

Priedama:

**Pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas
dėl rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinio**

2026 m. gegužės 5 d. – ECOFIN

I. ĮVADAS

1. Rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinys yra viena iš pagrindinių teisėkūros iniciatyvų siekiant pažangos santaupų ir investicijų sąjungos kūrimo srityje, reaguojant į strategines aplinkybes, kurioms būdingas geopolitinis netikrumas ir nespirtėjantis ekonomikos augimas.
2. 2026 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba paprašė abiejų teisėkūros institucijų paspartinti darbą, susijusį su šiuo dokumentų rinkiniu, kad iki metų pabaigos būtų pasiektas susitarimas.
3. Kaip pabrėžiama M. Draghi ir E. Lettos pranešimuose, Europa susiduria su konkurencine būtinybe skubiai sutelkti lėšas, kad būtų panaikintas maždaug 750–800 mlrd. EUR vertės investicijų atotrūkis per metus. Šio iššūkio esmė – ES kapitalo rinkų susiskaidymas ir nepakankamas išsivystymas, nes joms trūksta masto, reikalingo dideliems Sąjungos investicijų poreikiams patenkinti.
4. Rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkiniu siekiama pašalinti šiuos struktūrinius trūkumus. Pašalinant laisvam kapitalo judėjimui trukdančias kliūtis, juo siekiama stiprinti ES bendrąją rinką, gilinant rinkos integraciją ir skatinant tarpvalstybinę veiklą. Taip pasiūlymu siekiama atverti naujus inovacijų finansavimo kanalus ir suteikti namų ūkiams bei įmonėms patrauklesnių taupymo ir investavimo galimybių.

II. KOMISIJOS PASIŪLYMAI

5. Rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkiniu numatomi svarbūs instituciniai ES priežiūros sistemos pokyčiai, visų pirma Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) perėjimas prie platesnių tiesioginės priežiūros pareigų. Pagal pasiūlymą ESMA vykdytų tiesioginę tam tikrų didelę tarpvalstybinę ar sistemine svarbą turinčių subjektų, taip pat visų kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą. Be to, į ESMA įgaliojimus įtraukiamos papildomos intervencinės priemonės ir sustiprintos konvergencijos priemonės.
6. Atsižvelgiant į tai, kad pereinama prie tiesioginės ESMA vykdomos priežiūros, ESMA valdymas būtų pertvarkytas, įsteigta nauja Vykdomoji valdyba, kurią sudarytų 5 nepriklausomi nariai ir kuriai būtų pavesta priimti atskirus priežiūros sprendimus, taip pat būtų suteikta galimybė taikyti reikšmingas konvergencijos ir intervencijos priemones.
7. Kartu su šiomis institucinėmis reformomis, rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkiniu orientuojamasi į keturias pagrindines kapitalo rinkų sritis taikant konkretiems sektoriams skirtas priemones:
 - **prekyba:** sudaryti palankesnes sąlygas visos Europos prekybos vietų plėtrai ir gerinti prieigą prie konsoliduoto rinkos likvidumo vaizdo, be kita ko, nustatant savanorišką tvarką visos Europos rinkos operatoriams (PEMO);
 - **poprekybinė sistema:** didinti poprekybinių infrastruktūrų, įskaitant centrinius vertybinių popierių depozitoriumus (CVPD) ir pagrindines sandorio šalis (PSS), sąveikumą ir integraciją, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybinei tarpuskaitai ir atsiskaitymui, taip pat atnaujinti atsiskaitymų baigtinumo taisyklės, kad jos taptų tiesiogiai taikomu reglamentu, siekiant sumažinti netikrumą, kuris nemokumo atveju atsiranda dėl nacionalinės teisės aktų;
 - **turto valdymas:** nustatyti priemones, kuriomis būtų palengvintas patekimas į rinką ir tarpvalstybinis platinimas fondų valdytojams, pavyzdžiui, suteikiant „pasą“ kartu su veiklos leidimu;
 - **paskirstytojo registro technologija (PRT):** stiprinti skaitmeninio turto sistemą, kad būtų užtikrintas išplečiamumas.

III. NAGRINĖJIMO TARYBOJE PADĖTIS

8. Nuo tada, kai 2025 m. gruodžio 4 d. Komisija priėmė pasiūlymus, juos nagrinėjo 13 Tarybos darbo grupių. Šių diskusijų metu valstybių narių buvo paprašyta pasidalyti nuomonėmis ir įvardyti pagrindinius klausimus, kuriuos reikia paaiškinti. Ši intensyvi darbo programa suteikė delegacijoms galimybę konstruktyviai ir tikslingai techniškai išnagrinėti įvairius dokumentų rinkinio elementus.
9. Užbaigus pasiūlymo pirmąjį svarstymą, pirmininkaujanti valstybė narė laikosi nuomonės, kad reikia politinių gairių, kad būtų galima toliau daryti pažangą, susijusią su dviem pagrindiniais instituciniais elementais, dėl kurių nuomonės išsiskiria: dėl ESMA vykdomos **tiesioginės priežiūros taikymo srities** ir dėl **valdymo** priemonių.

IV. TIESIOGINĖS PRIEŽIŪROS TAIKYMO SRITIS

10. Šiuo metu priežiūros pareigos daugiausia tenka nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, o ESMA vaidmuo visų pirma yra koordinavimo ir konvergencijos srityse. Dabar tiesioginė ES priežiūra taikoma tik konkretiems sektoriams, pavyzdžiui, kredito reitingų agentūroms ir sandorių duomenų saugykloms.

11. Pasiūlymu dėl rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinio siekiama iš esmės išplėsti ESMA vykdomos tiesioginės priežiūros taikymo sritį į ją įtraukiant pagrindinę finansų rinkos infrastruktūrą, remiantis kokybinių ir kiekybinių kriterijų, būdingų kiekvienos rūšies subjektams, įskaitant jų dydį, tarpvalstybinę veiklą ir svarbą ES ekonomikai, deriniu. Tiesioginė priežiūra taip pat būtų taikoma visiems kriptoturto paslaugų teikėjams. Subjektai, kuriems pagal Komisijos pasiūlymą būtų taikoma tiesioginė ESMA priežiūra, būtų šie:

- visi **kriptoturto paslaugų teikėjai**;
- svarbios **prekybos vietos**¹;
- **visos Europos rinkos operatoriai (PEMO)** – nauja savanoriška sistema, pagal kurią subjektai, valdantys vietas rinkas daugiau nei vienoje valstybėje narėje, gali pasirinkti ESMA priežiūrą;
- svarbūs **centriniai vertybinių popierių depozitoriumai (CVPD)**;
- svarbios **pagrindinės sandorio šalys (PSS)**.

12. Pritariant šiems pakeitimams, pasiūlyme teigiama, kad jų reikia siekiant pašalinti priežiūros kliūtis, kurios skaido rinką, užtikrinti nuoseklesnę ES masto taisyklių taikymą, padidinti priežiūros veiksmingumą mažinant dubliavimąsi valstybėse narėse, pasiūlyti holistinį požiūrį į priežiūrą tarpvalstybinės veiklos atveju ir sudaryti sąlygas tikrai bendrajai kapitalo rinkai. Be to, pasiūlyme pabrėžiama, kad kriptoturto paslaugų teikėjai iš esmės yra tarpvalstybinio pobūdžio ir tai yra nauja veikla, kurią vykdant priežiūros ekspertinės žinios turėtų būti kaupiamos centralizuotai, kad nuo pat pradžių būtų išvengta susiskaidymo.

¹ Nors ESMA pareigos neapima rinkos priežiūros ir emitentų priežiūros, tos pareigos ir toliau priklauso nacionalinių institucijų kompetencijai.

13. Vis dėlto dėl šios siūlomos taikymo srities kilo abejonių dėl kelių priežasčių:

- kalbant apie **kriptoturto paslaugų teikėjus**, pasiūlymas apima visus kriptoturto paslaugų teikėjus, o tai kelia susirūpinimą dėl jo proporcingumo. Iki šiol vykusiose diskusijose pritarta labiau tiksliniam požiūriui (pvz., taikymui tik svarbiems subjektams), pagal kurį mažiesiems išskirtinai vietos paslaugų teikėjams būtų taikoma arba būtų toliau taikoma nacionalinė priežiūra;
- kalbant apie svarbias **prekybos vietas**, susirūpinimą kelia „svarbumo“ sąvoka ir jos kalibravimas, taip pat galimas poveikis vietos rinkoms ir struktūroms. Savanoriškos sistemos **visos Europos rinkos operatoriams** nustatymas ir iš to kylančios tiesioginės ESMA priežiūros pareigos taip pat kelia abejonių dėl galimo poveikio vietos rinkoms;
- kalbant apie svarbius **centrinius vertybinių popierių depozitoriumus ir pagrindines sandorio šalis**, buvo išreikštas susirūpinimas dėl fiskalinės atsakomybės ir atsakomybės už pertvarkymą atotrūkio. Konkrečiau, nors pasiūlymu centralizuojama priežiūra ES lygmeniu, finansinė rizika ir galimos pertvarkymo išlaidos krizės atveju liktų nacionalinio lygmens.

14. Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų pateikti gaires, kaip nustatyti pagrindą ESMA tiesioginės priežiūros taikymo sritį, atsižvelgiant į valstybių narių pareiktų nuomonių įvairovę.

V. VALDYMAS

15. Siekiant išplėsti tiesioginę priežiūrą, kad ji apimtų šias sritis, remiantis pasiūlymu reikia naujos ESMA valdymo struktūros, visų pirma įsteigiant nepriklausomą Vykdomąją valdybą.
16. Viena vertus, Vykdomoji valdyba būtų atsakinga už atskirus priežiūros sprendimus, todėl priežiūra, Komisijos nuomone, visoje ES būtų veiksmingesnė, nešališkesnė ir nuoseklesnė. Iš nacionalinių kompetentingų institucijų sudarytai Priežiūros tarybai būtų paliktas platesnis strateginis vaidmuo ir ji tvirtintų reguliavimo priemonių projektus. Siekiant užtikrinti, kad Vykdomoji valdyba veiktų pagal Priežiūros tarybos strategines gaires, pastaroji galėtų griežtesne kvalifikuota balsų dauguma prieštarauti pagrindiniams Vykdomosios valdybos sprendimams, pavyzdžiui, susijusiems su tiesiogine priežiūra.
17. Kita vertus, Vykdomajai valdybai būtų suteikti platūs įgaliojimai, susiję su konvergencijos ir intervencijos priemonėmis, įskaitant tarpusavio vertinimų atlikimą, ir įgaliojimai pradėti tarpininkavimo ir ginčų sprendimo procedūras. Tam tikrais tarpvalstybiniais atvejais, kai esama priežiūros trūkumų, arba buveinės valstybės narės nacionalinės kompetentingos institucijos neveikimo atvejais pasiūlymu Vykdomajai valdybai suteikiama galimybė duoti tiesioginius nurodymus nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir jų prižiūrimiems privatiesiems subjektams. Atsižvelgiant į tai, išreikštas susirūpinimas dėl institucinės pusiausvyros, atskaitomybės ir tinkamo nacionalinių kompetentingų institucijų vaidmens, visų pirma dėl poreikio išsaugoti nacionalines ekspertines žinias ir priežiūros artumą, teigiant, kad Priežiūros taryba turėtų aktyviau dalyvauti, neapsiribodama galimybe prieštarauti Vykdomosios valdybos priimtiems sprendimams.

18. Ne mažiau svarbus diskusijų klausimas yra susijęs su tiesioginės priežiūros įgyvendinimu. Rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinyje Vykdomajai valdybai paliekama didelė veiksmų laisvė nustatyti, kaip ESMA, vykdydama kasdienę veiklą, bendradarbiaus su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis. Dabartinėje pasiūlymo redakcijoje Vykdomajai valdybai suteikiama daug lankstumo nustatant bendradarbiavimo tvarką su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis sąlygas ir sudėtį (įskaitant bendrų grupių, vietos centrų ar kitų *sui generis* formatų kūrimą). Tokiu būdu rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkiniu Vykdomajai valdybai sudaromos sąlygos prisitaikyti prie tiesiogiai prižiūrimo sektoriaus poreikių, taip pat prie ekspertinių žinių plėtojimo ESMA lygmeniu. Vis dėlto, suabejota dėl dabartinio konkretumo trūkumo. Visų pirma valstybės narės nurodė patirtį, įgytą įgyvendinant Bendrą priežiūros mechanizmą (BPM), pabrėždamos aiškiai apibrėžtą bendradarbiavimo sistemų svarbą užtikrinant veiksmingą centralizuotos priežiūros ir nacionalinių ekspertinių žinių pusiausvyrą. Ypač akcentuota, kad svarbu užtikrinti pakankamai tvirtą struktūrinį nacionalinių kompetentingų institucijų dalyvavimą ESMA vadovaujamoje priežiūroje, taip pat kad reikia tinkamai atsižvelgti į bendrą pasiūlymų tikslą padidinti priežiūros veiksmingumą, mažinti išlaidas ir vengti besidubliuojančių struktūrų.

VI. POLITINIS VADOVAVIMAS

19. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų apsvarstyti šiuos klausimus, kad būtų galima sparčiai daryti pažangą nagrinėjant šį dokumentų rinkinį:

Dėl tiesioginės priežiūros taikymo srities

a. *Ar ministrai pritaria siūlomai ESMA tiesioginės priežiūros taikymo sričiai, ar, ministrų nuomone, tinkamesnė būtų labiau tikslinė taikymo sritis? Jei pirmenybę teikiate labiau tiksliniam požiūriui, nurodykite, kuriuos sektorius iš tų, kurie įtraukti į rinkos integracijos ir priežiūros dokumentų rinkinį, turėtų tiesiogiai prižiūrėti ESMA?*

- b. *Jei būtų nustatyta tiesioginė ESMA priežiūra pagrindiniams finansų rinkos subjektams bet kuriame iš siūlomų sektorių, kaip turėtų būti apibrėžiama „svarbumo“ (angl. significance) sąvoka? Visų pirma, ar ji turėtų būti grindžiama pirmiausia kiekybiniais kriterijais, pavyzdžiui, tarpvalstybine veikla? Jei taip, kokius kriterijus ministrai laikytų esminiais nustatant svarbiausius subjektus?*

Dėl valdymo

- c. *Kokias ESMA valdymo reformas ministrai laiko būtinomis? Prašom paaiškinti.*

Ar ministrai mano, kad siūlymu įsteigti Vykdomąją valdybę užtikrinama tinkama veiksmingo sprendimų priėmimo ir pakankamo Priežiūros tarybos dalyvavimo priimančios priežiūros sprendimus pusiausvyra? Jei ne, kokių pakeitimų reikėtų siekiant užtikrinti tvirtesnę Priežiūros tarybos vaidmenį?

- d. *Kaip turėtų būti organizuojami būsimi ESMA ir nacionalinių kompetentingų institucijų santykiai priežiūros srityje, visų pirma subjektų, kuriems taikoma tiesioginė ESMA priežiūra, atžvilgiu? Kokius atitinkamus vaidmenis vykdydamos kasdienę priežiūros veiklą turėtų atlikti ESMA ir nacionalinės kompetentingos institucijos? Ar ministrai sutinka, kad svarbu kuo labiau sumažinti išlaidas ir vengti besidubliuojančių struktūrų?*